

SENSORVEILEDNING HIS1310 UTSATT, OPPGAVE 1 ?
Oppgaven har pensumdekning i Ola Svein Stugu: Norsk historie etter 1905, kap 2, s. 49ff.

Kandidaten forventes å kjenne hovedtrekk i betydningen av krigen på kort sikt: Forsyningskrise, dyrtid, skjerpede sosiale motsetninger, «jobbetid» og senkede norske skip med mange døde, - og oppbygging av et administrativt apparat for å løse offentlige oppgaver som oppstod som følge av krigen.

Oppgaveteksten inviterer til å skrive om de langsiktige konsekvenser, og en god karakter forutsetter at slike langsiktige konsekvenser behandles. Her kan kandidaten velge forholdsvis fritt – og det er flere elementer i senere kapitler i pensumboken som kan kobles sammen.

Radikalisering av arbeiderbevegelsen, med senere splittelse, vil være den virkningen som ligger nærmest, etter pensumbokens fremstilling. Det må være mulig å få en god karakter uten å gå mye inn på andre langsiktige følger av verdenskrigen.

Det vil være et pluss om kandidaten også gjør rede for andre langsiktige følger av krigen, og her må kandidaten stå fritt til å velge. Det kan for eksempel gjelde etterkrigstidens økonomiske krise (som mange vil se som en følge av krigen). Hvis en kandidat husker at «parikrisen» på 1920-tallet skyldes at man ønsket å komme tilbake til gullinnløsningen som ble suspendert under krigen, vil det være et avgjort pluss.

Konsekvensene for stat og kommune (gjeldskrise for kommunene, samtidig varig utvidelse av den offentlige sektor) vil også være aktuelle som temaer, men her er pensumdekningen svak.

Kandidaten inviteres til å ta selvstendig standpunkt («etter din mening») og må derfor kunne gis ganske stor frihet i å legge opp oppgaven.

Sensorveiledning HIS1310 Høst 2018 UTSATT EKSAMEN

OPPGAVE 2

OPPGAVETEKST: Drøft forutsetningene for Norges valg om å slutte seg til Atlanterhavspakten (NATO) i 1949.

Temaet er belyst på forelesning om Norge og verden 1920-1994 den 8.11. Oppgaven har pensumdekning i Stugu i flere kapitler, slik (sidetall fra 2.utg (2018)):

- Vestvending, Marshallhjelp, sikkerhetspolitikk og NATO perioden 1945-1949: s. 162-164, 168-172
- Sikkerhetspolitikk og forsvar 1939-1940: s. 115-125
- Sikkerhetspolitikk og forsvar 1905-1939: s. 48-55, 113-114.
- Norsk politikk allment 1945-1949: s. 157-172; for lenger perspektiv se også 177-183, 184-193.

Besvarelsene bør identifisere forutsetninger både utenfor Norge og i innenrikspolitikken. Utenfor Norge bør tilspissingen i den kalde krigen og forhandlingene om et skandinavisk forsvarssamarbeid drøftes som direkte forutsetninger i tiden da valget om NATO ble tatt.

Internasjonale økonomiske forhold i de samme årene bør trekkes inn som del av forklaringen på en allmenn vestvending. Her er Marshallhjelpen sentral, men også det bredere samarbeidet fra Bretton Woods og i GATT.

Ambisjonen om å ikke fremstå truende for Sovjetunionen bør trekkes inn, for eksempel med henvisning til basepolitikken. Studentene er fra forelesning kjent med begrepsparet «avskrekking og beroligelse» som beskrivelse av den norske linjen overfor Sovjetunionen under den kalde krigen.

Studentene er også kjent med Norges strategiske/geopolitiske betydning under andre verdenskrig og i den kalde krigen og bør forventes å nevne dette blant forutsetningene for alliansepolitikken.

Innenrikspolitisk bør besvarelsene påvise den tidligere nøytralitetslinjen og NATO-valgets brudd med denne. Kontinuitet i vestorienteringen bør også nevnes, med særlig henvisning til UK. Erfaringene fra 1940 og deres betydning for å velge en løsning etter krigen der bistanden var garantert og planlagt bør tas opp særskilt.

Innenriks bør også spenningene i Arbeiderpartiet og på venstresiden gis separat oppmerksomhet. Disse påvirket veivalgene både i den økonomiske politikken og i grad av militær tilknytning til USA.

Både de alliansepolitiske og økonomiske vurderingene reflekterer de grunnleggende forutsetningene for norsk utenrikspolitikk, der politikerne forsøkte å balansere hensynet til selvstendighet med avhengigheten av andre land som handelspartnere og militære støttespillere. Studentene er fra forelesning kjent med ulike strategier der norske utenrikspolitikere har søkt å kombinere disse, for eksempel i NATO gjennom «integrasjon og avskjerming».

De beste besvarelsene bør dekke temaene som er tatt med her. Drøfting bør premieres som (uten å spore av) tar opp sammenhenger og motsetninger mellom alliansepolitikk/vestvending og etterkrigstidens innenrikspolitiske ambisjoner om økonomisk vekst, styring, modernisering og velferdsutbygging. Det samme gjelder refleksjon omkring samspillet mellom indre og ytre faktorer.